

KUZMA DÓRA

BESZTERCEBÁNYA BÍRÓINAK ÉS ESKÜDTEINEK ARCHONTOLÓGIÁJA A XVI. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

Már az első ismert besztercebányai városprivilegium, amelyet IV. Béla (1235–1270) adományozott a zólyomlipcsei vár mellett letelepedő hospeseknek, tartalmazott rendelkezést a bíróválasztásról. A privilegiumlevélben az uralkodó arról intézkedik, hogy a község villicusa, választás útján egy esztendőre kerüljön a község élére. Feladatköre kiterjedt a közigazgatási és önkormányzati teendők ellátásán kívül, a városlakók összes peres ügyének intézésére, ettől fogva őket más bíró az ország területén nem is idézhette.¹ Mindez gyakorlatilag önálló joghatósággal ruházta fel a várost, amelynek letéteményese a mindenkori városbíró volt.

Hogy milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie a mindenkori bírónak, arról egy 1555-ben kiadott, majd 1577-ben megismételt városi statutum nyújt információt. A 25 pontba foglalt követelmények egyrészt erkölcsi, másrészt anyagi, harmadrészt peres eljárásjogi természetű előírások voltak. Az erkölcsi elvárások között szerepel, hogy istenfélő legyen, tanult és ügyes, felnézzen rá a város, példás életet éljen, sok jó tulajdonsággal rendelkezzen bölcs és megértő. A negyedik ponttól már keverednek a bíró jellemére vonatkozó, illetve az eljárásbeli rendelkezések, úgy, mint a bírónak Isten szava és az ország törvényei szerint kell ítélnie. Ne legyen ingadozó; ne ítélkezzen félelemből, haragból, gyűlöletből és irigységből, szeretetből vagy barátságból; ne hassa meg senki könnyörgése vagy sirása; ne fogadjon el ajándékot; ne kedvezen semmilyen személynek, legyen az városi polgár vagy idegen, szegény vagy gazdag, kicsi vagy nagy és mindkét felet hallgassa meg. Ne higgyen csak a feleknek, derítse ki, mi az igazság. Ne legyen hanyag, lassúságával ne okozzon hátrányt vagy költséget a feleknek. Fontosnak tartották megjegyezni, hogy ne ítélkezzen alkoholos befolyásoltság alatt; ragaszkodjon a törvényekhez, de ismerje el, ha tévedett és a rossz ítéletet változtassa meg; biztassa a feleket megegyezésre. A különösen fontos dolgokban hallgassa meg a tanács és ta-

---

¹ *Jurkovich Emil*: Besztercebánya szabad királyi város monográfiája. OSZK, Kézirattár 1922. 237., 238., 257. p. Lsd. *Codec Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticae ac civilis, studio et opera Georgii Fejér*, tomus quartus volumen II. Buda, 1829. 296–299. p., *Fügedi Erik*: Kolduló barátok, polgárok, nemesek. Tanulmányok a magyar középkorról, Magvető Kiadó, Budapest 1981. 238–310. p.

pasztalt polgárok véleményét is. Sohasem lehet bíró saját ügyében; büntesse a bűnelkövetőket, de ne sújtsa az ártatlanokat. Megfelelő időn belül kell büntetni, különben a büntetésnek mind a büntető, mind a nevelő funkciója elvész.²

Jurkovich Emil szerint a bíróvá választás feltétele az volt, „hogyan possessionatus körpolgár legyen, kinek vagyoni viszonyai teljesen rendezettek”.³ Erre a feltételre konkrét utalást a statutumokban nem találhatunk. Szintén nem volt feltétel, de a gyakorlatot tekintve a XIX. század elejéig csak német nevű (nemzetiségű) személy szerepel a bírók névsorában. Őket márpedig a Ringbürgerek közül választották.⁴ Anyagi viszonyaik rendezettségéhez sem férhetett kétség.⁵ Mint minden ilyen típusú iratban, az 1555. évi rendeletében a 300 éves város egyrészt a tradíciót rögzítette, másrészt a bíró ideálképét rajzolták meg. Mindemellett olyan eljárási jogi alapelveket is rögzítenek, amelyek a XXI. században is érvényesek.⁶

A bíróválasztás menetéről is részletes ismertetést ad Jurkovich Emil, továbbá egy 1542-ből származó bírói eskü szövegét is közli.⁷ A szertartás menetének részletes leírása 1628–1629-ből maradt ránk.⁸ Az egy évre megválasztott bíró széles feladatkörrel rendelkezett, amelyeket inkább csak körvonalazni lehet, konkrét „munkaköri leírás” nem maradt ránk. A bíró személyiségéről szóló fentebb ismertetett 1555-ös statutum egyértelműen nevesíti a polgári- és büntető bírói funkciót.⁹ Gondoskodnia kellett a városőrség munkájának pontos ellátásáról. Figyelte a város anyagi ügyeinek alakulását, szorult helyzetben kölcsönzött is a városnak. Ő képví-

2 A statutum credeti példányát ld.: Štátny Okresny Archív v Bánskej Bystrici (Besztercebánya Járási Levéltár) XXIV. Magisztrátusok. Fasc. 327 nro. 47. Közlés: *Jurkovich*, 1922. 240–241. p. *Kolosváry Sándor – Óvári Kelemen*: Magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye. Budapest, MTA, 1885–1904. IV. kötet. II. felc, a Dunán innen törvényhatóságok jogszabályai, 102–106. p.

3 *Jurkovich E.*: i. m. 1922. 582. p.

4 Uo. 621–639. p. Jurkovich itt egy magyar nyelvű bíró-, jegyző- és tanácsagjegyzéket közül 1263–1850 közötti időszakból. A lista több helyen hiányos, a szerző szerint nem álltak rendelkezésre megfelelő adatok. Pusztán csak a neveket tekintve, időről-időre ugyanazok a német családok foglalnak el pozíciókat a tanácsban és a bírói székben is.

5 Ha végig nézzük a korszakról fennmaradt adás-vételi szerződéseket illetve a kereskedelmi forgalomról szóló jegyzékeket, itt sorra szerepelnek a tanácsbeli urak és bírók, de ennek a vizsgálata már szétfeszíti jelen közlemény kereteit.

6 *Bónis György–Degré Alajos–Varga Endre*: A magyar bírósági szervezet és perjog története. 2. kiad. Zalacgerszeg, 1996. 22–25. p. 107–110. p. *Eckhardt Ferenc*: Magyar alkotmány- és jogtörténet. Osiris Kiadó, Bp., 2000. 64–68., 168. p., 322–328. p.

7 *Jurkovich E.*: i. m. 583–585. p., az esküszöveg közlés: 643. p.

8 Besztercebánya Járási Lvt. Fasc. 327 nro. 47. Közlte: *Jurkovich E.*: i. m. 644. p. *Kolosvári S. – Óvári K.*: i. m. IV. köt. 356. p.

9 Besztercebánya Járási Lvt. Fasc. 327. nro. 47

seli a várost a többi bányaváros, a vármegye, a rendek és adott esetben az uralkodó irányában is.¹⁰ Amennyiben a bíró hibát vétett, nem felelt meg a vele szemben támasztott követeléseknek, akkor a tanács letehetette hivatalából.¹¹ Ha év közben a bíró vagy tanácstag elhalálozott, újat választottak a helyére.¹² A bíró kiemelt fontosságú szerepe azokban az egyszerű külsőségekben is megmutatkozott, hogy csak a mindenkori bíró kapta meg az „ehrsamen und nahmhaften” (esetenként „weisen”) jelzőket, illetve minden esetben — hasonlóan más privilegizált városokhoz — külön kerül felsorolásra az ügyek írásbeli rögzítésénél („wir Richter und Rat der Stadt Neusohl”).¹³

A besztercebányai bírákról a mai napig három különböző jegyzéket készítettek. Az elsőt 1844-ben Oszwald József városi levéltáros, aki összeállította a városi bírák, tanácsstagok, jegyzők és számvevők listáját. Sajnos, ez a jegyzék már 1922-ben, amikor Jurkovich Emil monográfiáját írta, sem volt fellelhető.¹⁴ Jurkovich ezért maga is készített egy bíró- és tanácsstagjegyzékét, a neveknek magyar helyesírást adva, a keresztneveket magyarra fordítva.¹⁵ A harmadik jegyzék 1995-ben jelent meg egy „ismeretterjesztő” jellegű kiadványban Besztercebányán.¹⁶

A XVI. század folyamán a bíró mellé minden esetben tizenkét esküdtet választottak, kevesebbet sosem. Ők is, mint a bíró, minden esetben vagyonos, német, gyűrűstéri polgárok. Egy esetben találkozunk egy bizonyos Hanns Cramer von Wien néven említett személlyel, aki három esztendőn át volt esküdt, de arról, hogy hogyan lett a városi tanács tagja, egyelőre nem áll rendelkezésre adat.¹⁷ Bíró az

10 *Jurkovich E.*: i. m. 239–240., 642. p.

11 Uo. 642. p.

12 Uo. A besztercebányai Stadtbuch-ok alapján néhány példával is illusztrálhatjuk ezt: 1538 első napján a régi szokás és a város privilégiumai alapján megválasztották Heinrich Kindlingert bírónak, de beteg lett és február 5-én éjjel 11 és 12 között meghalt. Február 10-én a tanács újra összeült és a privilégiumok alapján a két nemzet egyhangúlag Georg Schaffert választotta bírónak. Besztercebánya Járási Lvt. Besztercebánya Stadtbuch 1542–1561. alapján készült, C 74-es számú MOL mikrofilm tekercs 336. felvétel. 1549. április 14-én meghalt Georg Schaffert tanácsos, majd december 21-én Lenhart Drachsler is. Besztercebánya Stadtbuch 1542–61. MOL Mikrofilmtár C 74 700. felv.

13 Besztercebánya Stadtbuch 1542–61. MOL Mikrofilmtár C 74. 393., 461., 480., 502. felvételek.

14 Éfektelt maga Jurkovich is kifejezte sajnálkozását, a következő módon. „Sajnos, a jegyzék azóta elkallódott, nincs meg sem a levéltárban, sem a városi könyvtárban, így ennek újból való összeállítása vált szükségessé.” *Jurkovich E.*: i. m. 621. p.

15 *Jurkovich E.*: i. m. 622–626. p.

16 A lista egy 1995-ös városi „prospektus” számára készült, mindenféle forráshivatkozás nélkül, szlovák nyelven.

17 Hanns Cramer von Wien lásd. a függelék 1533, 1534, 1536-os esztendőit.

előző évi tanácsurak közül választanak, a leköszönő bírót, pedig általában az esküdtek között találjuk a következő esztendőben. Legtöbbször élethossziglan viselik tisztüket, ritkábban fordul elő, hogy valaki csak 1-2 évig tanácsag. Néhányan ugyan hosszú ideig voltak esküdtek, mégsem választják őket bíróvá. Sajnos, a bírójelöltekről nem maradtak feljegyzések, csak a választások győzteséről.¹⁸

Vizsgálatom tárgyát jelenleg csak az 1503-tól 1555-ig terjedő időszak képezte, a bírákról és esküdtekről (tanácsagokról) összeállított jegyzék a függelékben olvasható. A már említett indokból fakadóan csak az utóbbi kettőt tudtam összehasonlítani a forrásokkal. A rendelkezésre állók közül a városi könyveket, a számadáskönyveket, bírósági és egyéb igazgatási iratokat használtam összevetésként. A legtöbb esetben az adott esztendőre vonatkozó városi könyv (*Statdbuch*) első lapja tartalmazta felsorolásszerűen, hogy kit választottak városbírónak, illetve ki lett a 12 esküdt. Azt is pontos dátummal tüntették fel itt, ha valamelyikük távozott az élők sorából. Ugyanúgy a bírósági jegyzőkönyvek elején is megtalálható ez a lista. Ha ez a „kezdőlap” hiányzik, akkor a tanácsülési jegyzőkönyvekből pótolhatóak az adatok, ahol is az ülések dátuma mellett minden esetben feltüntetik az azon részt vevő tanácsurak monogramját. Gyakran előfordult, hogy a tizenketek száma akár hatra is lecsökken, de bíró nélkül tartott tanácsülésre a korszakban nem találtam példát. Igaz, a bírót sem nevesítik, általában „Herr Richter” megjelöléssel szerepel a lap szélén, alatta pedig sorban a jelen lévő tanácsurak monogramja. Egyes esztendőknél, ahol az idők folyamán megsemmisült, vagy elveszett a tanácsülési és bírósági jegyzőkönyv is, csak a szerencse foghatja a kutató pártját. Esetleg például az adott évben létrejött magánjogi szerződésekben bukkanhat fel a bíró, vagy egy-egy tanácsúr neve. Sajnos, mindezek ellenére vannak olyan esztendők, ahol semmilyen adatot sem sikerült találnom.¹⁹

Az általam összegyűjtött nevek nem mindig egyeznek meg a másik két listán feltüntetettekkel, bár a különbség egyes esetekben csak fordításból adódott. A kereszt- és családnevek kezdőbetűit (ami sok esetben kisbetűvel szerepel) egységesen nagy kezdőbetűvel írtam. A nevek helyesírását, ha ugyanazt a személyt takarták, egységesítettem. Ez a „dt” „d”-„t”, „gg”-„ck”, „ß”-„s”, „w” „v” „u” kapcsolatokot illetve a keresztnevek eltérő alakjait érintette. Az előforduló névváltozatokat az összefoglaló táblázat tartalmazza.²⁰ Eltérő megjelöléseket használtak a bírói

18 Lásd a függelékct.

19 Besztercebánya Járási Levél. 1542–1561. közötti tanácsülési jegyzőkönyvek, az 1507 és 1550 PP-1-es diversa acta, illetve 1503–1550-ig a Protocolla diversa című iratcsomók alapján. Eddig ezekre az évekre nincs adat (1525, 1529, 1530, 1533, 1534).

20 Lásd a Függelék vonatkozó adatait.

tisztség megjelölésére. Előfordul Richter, illetve a Iudex. Hasonló a helyzet a tanácsstagok megnevezéseivel is, ahol egyaránt megtalálható a Ratman, a Ratgeschworene, a Ratgeschworene bürger, sőt a Consules kifejezések is.²¹ Az általam készített lista sem teljes. Vannak esztendőök, ahol egyelőre hiányoznak a megfelelő adatok (így az 1525, 1529, 1530, 1553, 1554 évekből).

1.

Besztercebánya bíróinak és esküdteinek archontológiája (1518–1555)

1518

Bíró: Hanns

Esküdtek: Tobias Rockenfinger, Mathe Schneider, Niclas Glockniczer, Hanns Peitel, Lenhard Tyschler, Andreas Kolman, Greger Flaischer, Thomas, Hanns Schmied, Hanns Pechel

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 263. felv. Protocolla diversa 35. p.

1519

Bíró: Andrea Colman

Esküdtek: Janusch, Thobias, Mathe Schneider, Greger Fleischer, Thoma Hauptman, Hanns Pechel, Hanns Schmied, Georg Prustel, Lenhardt Walach, Sigmunt Schlosser

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 265. felv. Protocolla diversa 37. p.

1520

Bíró: Mathe Schneider

Esküdtek: Janusch, Tobias Rockenfinger, Thoma Hauptman, Lenhard Walach, Sigmunt Schlosser, Seraphin, Valthe Schneider, Mikolasch Sibenburg

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 265. felv. Protocolla diversa 39. p.

---

21 Besztercebánya Járási Levél. PP-1diversa acta iratcsomó. 173. p. Ratman – Richter. 197. p. Ratgeschworenc- Richter. 269. p. Ratgeschworenc bürger – Richter. Stadtbuch 1542–1561. MOL Mikrofilmtár C 74. 268. felv. Consules – Iudex.

1521

Bíró: Valentin Sartor

Esküdtek: Mathias Sartor, Andreas Colma, Thoman Capitaneus, Leonhardus Walach, Sigismundus Serator, Wolfgang Glocknitzer, Martinus Schaffer, Gregorius Prustel, Johannes Pechel, Mizko

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 268. felv. Protocolla diversa 41. p.

1522

Bíró: Valentin Sartor

Esküdtek: Matthias Sartor, Andreas Colma, Thomas Capitaneus, Leonhard Walach, Sygismunde Serator, Wolfgang Glocknitzer, Marthen Schaffer, Georg Prustill, Jochan Pechel, Mitczko

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 268. felv. Protocolla diversa 50. p.

1523

Bíró: Merthe Schaffer

Esküdtek: Valther Schneider, Andre Colma, Sigmund Schlosser, Wolfgang Glocknitz, Lenhard Hauptman, Georg Prustel, Hanns Pechel, Jannusch, Paul Czihorn, Hanns Hopff, Heinrich Kindlinger

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 271. felv. Protocolla diversa 55. p.

1524

Bíró: Janusch

Esküdtek: Merthe Schaffer, Andreas Kolma, Lenhart Walach, Georg Pruestell, Paul Ziehorn, Hanns Hopp, Walthe Schneider, Wolfgang Glocknitzer, Sigmunt Schlosser, Hanns Pechel, Lenhard Czottel, Heinrich Kindlinger

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 272. felv. Protocolla diversa 61. p.

1526

Bíró: Jannusch

Esküdtek: Hanns Hoppe, Merth Schaffer, Walthe Schneider, Georg Prustel, Sigmunt Schlosser, Paul Czihorn, Heinrich Kindlinger, Hanns Pechel, Serafin Perger, Thobias Rockenfinger, Micel Fleischer, Georg Mahler

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 276. felv. Protocolla diversa 69. p.

1527

Bíró: Hanns Hoppe*Esküdtek:* Janusch, Paul Ziehorn, Heinrich Kindlinger, Serafin Berger, Georg Mahler, Fridrich Schelling, Merthe Schaffer, Sigmunt Schlosser, Georg Pruestel, Micel Fleischer, Balthasar, Georg Schaffer*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 277. felv. Protocolla diversa 73. p.

1528

Bíró: Hainrich Kindlinger*Esküdtek:* Hanns Hopp, Mert Schaffer, Sigmunt Schlosser, Seraffin Berger, Georg Mahler, Balthasar Homola, Janusch Greimel, Georg Pruestel, Paul Ziehorn, Nikolaus Fleischer, Fridrich Schelling, Georg Schaffer*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 280. felv. Protocolla diversa 79. p.

1530

Bíró: Valentin Schneider

Protocolla diversa 113. p.

1531

Bíró: Valthe Gros Schneider*Esküdtek:* Merthe Schaffer, Jannusch Greimel, Paul Czihorn, Balthasar Heggel, Lorenz Tischler, Hainrich Kindlinger, Georg Pruestel, Nicles Fleischer, Georg Schaffer, Wolfgang Kramer*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 285. felv. Protocolla diversa 133. p.

1532

Bíró: Georg Schaffer*Esküdtek:* Valthe Gros Schneider, Merthe Schaffer, Heinrich Kindlinger, Janusch Greimel, Georg Prustel, Paul Czychorn, Micel Fleischer, Balthasar Heckel, Lorencz Tischler, Wolfgang Kramer, Georg Zander*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 293. felv. Protocolla diversa 149. p.

1533

Bíró: Janusch Greumel*Esküdtek:* Georg Schaffer, Valentin Schneider, Merth Schaffer, Hainrich Kindlinger, Georg Prustel, Paul Czychorn, Michel Fleischer, Walthasar Heggel Hauptman,

Lorenz Tischler Kirchvater, Wolfgang Cramer, Georg Pammhackl, Hanns Cramer von Wien

Forrás: Protocolla diversa 159. p.

1534

Bíró: Heinrich Kindlinger

Esküdtek: Janusch Greimel, Georg Schaffer, Valthe Groß Schneider, Merthe Schaffer, Micel Fleischer, Balthasar Heckel, Lorenz Tischler, Wolfgang Kramer, Georg Dammhackel, Hanns Kramer, Georg Prustl

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 305. felv. Protocolla diversa 173. p.

1535

Bíró: Georg Schaffer

Esküdtek: Heinrich Kindlinger, Merthen Schaffer, Michel Fleischer, Lorenz Tyschler, Georg Paumhackel, Anthonius Schneider, Jannusch Greymel, Georg Pruestel, Balthasar Heckel, Wolfgang Kramer, Hanns Kramer von Wien, Franz Reichenbach

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 309. felv. Protocolla diversa 185 p.

1536

Bíró: Balthasar Heckel

Esküdtek: Georg Schaffer, Jannusch Greymel, Georg Pruestel, Lorenz Tischler, Georg Pammhackel, Anthonius Schneider, Hainrich Kindlinger, Merth Schaffer, Micel Fleischer, Wolfgang Kramer, Hanns Sturff, Franz Reichenbach

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 325. felv. Protocolla diversa 197. p.

1537

Bíró: Laurencius Tischler

Esküdtek: Balthasar Heckel, Georg Schaffer, Heinrich Kindlinger, Janusch Greimel, Merth Schaffer, Georg Pruestel, Micel Fleischer, Wolfgang Cramer, Georg Paumhackel, Hanns Sturff, Anthonius Schneider, Franz Reichenbach

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 338. felv. Protocolla diversa 211. p.

1538

Bíró: Georg Schaffer*Esküdtek:* Lorenz Tischler Wandhauer, Balthasar Heckel, Janusch Greimell, Mert Schaffer, Georg Prustel, Niclas Fleischer, Georg Paumhackel, Hanns Cramer, Anthoni Schneider, Francz Reichenbach, Benedict Grez Hauptman, Hanns Stuerzer*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 336. Protocolla diversa 231. p.

1539

Bíró: Merth Schaffer*Esküdtek:* Georg Schaffer, Laurentz Tischler, Balthasar Heckel, Janusch Greimel, Georg Prustel, Nicals Fleischer, Anthoni Schneider, Francz Reichenbach, Benedict Grez, Hanns Stuerzer, Johannes Sigler*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 348. felv. Protocolla diversa 249. p.

1540

Bíró: Georg Schaffer*Esküdtek:* Merth Schaffer, Lorenz Tischler, Baltsar Heckel, Georg Pruestel, Micel Fleischer, Georg Pammhackel, Anthoni Schneider, Benedict Grecz, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 356. felv. Protocolla diversa 269. p.

1541

Bíró: Wolfgang Glocknitzer*Esküdtek:* Georg Schaffer, Lorenz Tischler, Balthasar Hecke, Georg Pruestel, Nicolas Fleischer, Anthoni Schneider, Francz Reichenbach, Benedict Grez, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Georg Königspurger, Leonhard Drachsler*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 361. felv. Protocolla diversa 279. p.

1542

Bíró: Leonhard Drachsler*Esküdtek:* Wolfgang Glocknitzer, Georg Schaffer, Lorenz Tischler, Balthasar Heckel, Nicolas Fleischer, Antoni Schneider, Benedict Grecz, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Georg Königspurger, Georg Prybitzer, Hanns Trepaczko*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 376. felv. Protocolla diversa 295.p.

1543

Bíró: Wolfgang Glocknitzer

Esküdtek: Linhart Drachsler, Georg Schaffer, Lorenz Tyschler, Baltasar Heckel, Anthoni Schneider, Benedict Grentz, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Georg Kunigsperger, Hanns Trepatzko, Hanns Rueb, Christoff Schaffer

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 393. felv.

1544

Bíró: Lenhard Drachsler

Esküdtek: Wolfgang Glocknitzer, Georg Schaffer, Lorenz Tyschler, Baltasar Heckel, Anthoni Schneider, Benedict Grentz, Hans Stuerzer, Hans Sigler, Georg Seraffin, Hanns Trepatzko, Hanns Rueb, Christoff Schaffer

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 461. felv.

1545

Bíró: Georg Schaffer

Esküdtek: Lenhart Drachsler, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tyschler, Baltzar Herkel, Anthoni Schneider, Benedict Grentz, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Georg Seraffin, Hanns Trepatzko, Hanns Rueb, Cristoff Schaffer

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 480. felv.

1546

Bíró: Georg Seraffin

Esküdtek: Georg Schaffer, Lenhart Drachsler, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tischler, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Hanns Trepaczko, Hanns Rueb, Chriestoff Schaffer, Wolff Dratzieher, Sebastian Prybitzer

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 502. felv.

1547

Bíró: Lenhart Drachsler

Esküdtek: Georg Seraffin, Georg Schaffer, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tischler, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Hanns Werner, Hanns Rueb, Wolff Dratzieher, Sebastian Prybitzer

Forrás: MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 662. felv.

1548

Bíró: Wolff Dratzieher*Esküdtek:* Lenhart Drachsler, Georg Seraffin, Georg Schaffer, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tischler, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Hanns Werner, Hanns Rueb, Sebastian Prybiczer, Francz Reichenpach*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 690. felv.

1549

Bíró: Georg Seraffin*Esküdtek:* Wolff Dratzieher, Lenhart Drachsler, Georg Schaffer, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tischler, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Hanns Werner, Hanns Rueb, Sebastian Prybicz, Francz Reichenpach*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 700. felv.

1550

Bíró: Francz Reichenpach*Esküdtek:* Georg Seraffin, Wolffe Dratzieher, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Tischler, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Sigler, Hanns Werner, Hanns Rueben, Sebastian Prybiczer, Hanns Preussen*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 716. felv.

1551

Bíró: Wolfgang Dratzieher, Franz Reichenpach*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 761. felv.

1552

Bíró: Sebastian Prybitzer*Esküdtek:* Wolff Dratzieher, Francz Reichenbach, Wolfgang Glocknitzer, Lorenz Per, Anthoni Schneider, Hanns Stuerzer, Hanns Rueb, Hanns Preust, Blasi Fleischer, Christoff Schwab oder Probst, Waltasar Syxt, Hanns Freundt, Wollv Goltschmiede*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 803. felv.

1555

Bíró: Christoph Schwab*Esküdtek:* Wolfgang Dratziher, Wolfgang Glocknitzer, Sebastian Pribitzer, Francz Reichenbach, Blasius Hanncko, Balthasar Sixt, Hanns Freundt, Andreas Suesmundt, Mathes Simpell, Endres Ploskho, Stephan Háckhell, Jacob Schwenntz*Forrás:* MOL Mikrofilmtár C 74. tekercs 805. felv.

2.

Besztercebánya előjárói a XVI. század első felében (névmutató)

Név	Bíró	Esküdt
Berger/Perger/ Seraphin/Seraffin		1520, 1526, 1527, 1528
Cramer /Krammer/Kramer Hans von Wien		1533, 1534, 1535, 1538
Czihorn/Chyhorn/Ziehorn Paul		1523, 1524, 1526, 1527, 1528, 1531, 1532, 1533
Drachsler Leonhard/Linhart/Lenhard	1542, 1547, 1544	1541, 1543, 1545, 1546, 1548, 1549
Dratzieher/Dratzieher Wolf/Wolff/Wolffe/Wolfgang	1548, 1551	1546, 1547, 1549, 1550, 1552, 1555
Flaischer /Fleischer Greger		1518, 1519, 1521
Fleischer Blasi		1552
Fleischer Nicel /Nicolaus/Michel/		1526, 1527, 1528, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542
Freundt Hanns		1552, 1555
Glockniczer Niclas		1518

Glocknitzer/Glognitzer Volfgangus/Wolfgangg/ Wolfgang	1541, 1543	1521, 1522, 1523, 1524, 1542, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1552, 1555
Goltschmiede Wollv		1552
Hackhell Stephan		1555
Hanncko Blasius		1555
Hanns / Jannusch/ Grewmell /Greumel/ Greymel /Greimel	1518, 1524, 1526, 1533	1519, 1520, 1523, 1527, 1528, 1531, 1532, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539
Hauptman / Hautbman/ /Capitaneus/ Thoma		1518, 1519, 1520, 1521, 1522
Hauptman Benedict Grez/Gretsch /Grecz		1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545
Hauptman Lenhard /Czottel/		1523, 1524
Heggel /Hegge/ /Heckel/Hecke /Hauptman Balthasar	1536	1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545
Homola Balthasar		1528
Hoppf / Hopp/Hoppe Hanns	1527	1523, 1524, 1526, 1528
Kindlinger Heinrich/Hainrich	1528, 1534, 1538	1523, 1524, 1526, 1527, 1531, 1532, 1533, 1535, 1536, 1537
Kolman/Colman/Colma Andrea/Andreas	1519	1518, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524
Kramer/Cramer Wolfgang/Wolfgang		1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537
Künigsperger Georg		1541, 1542, 1543

Mahler Georg		1526, 1527, 1528
Mizko/Mitczko		1521, 1522
Pamhacker /Dammhacker/ Pammhacker /Paumhacker Georg		1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1540
Pechel Hanns/Johannes		1518, 1519, 1521, 1522, 1523, 1524, 1526
Plettel Hanns		1518
Ploskho Endres		1555
Preus Hanns		1550, 1552
Prustel/Pruestel/ Prustl Georg		1519, 1521, 1522, 1523, 1524, 1526, 1527, 1528, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541
Prybitzer Georg		1542
Prybitzer/Prybiczer/Prybicz Sebastian	1552	1546, 1547, 1548 1549, 1550, 1555
Reichenbach/Reichenpach Franz/Franz	1550, 1551	1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1541, 1542, 1548, 1549, 1552, 1555
Rockenfinger Tobias		1518, 1519, 1520, 1526
Rueb/Rueben Hanns		1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1552
Sartor /Schmidt Mathias		1521, 1522
Schaffer Christoff		1543, 1544, 1545, 1546

Schaffer Georg	1532, 1535, 1538, 1540, 1545	1527, 1528, 1531, 1533, 1534, 1536, 1537, 1539, 1541, 1542, 1543, 1544, 1546, 1547, 1548, 1549
Schaffer Martinus/Mertt /Merthe/Merth/Merthen/	1523, 1539	1521, 1524, 1526, 1527, 1528, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1540
Schelling Fridrich		1527, 1528
Schlosser/Serator Sigmunt/Sigismundus		1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1526, 1527, 1528
Schmidt/Schmiede Hanns		1518, 1519
Schneider/Sartor/Gross/Gros Valthe /Balthasar/Valentin	1521, 1522, 1530, 1531	1520, 1523, 1524, 1526, 1527, 1532, 1533, 1534
Schneider/Sartor Antonius		1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1552
Schwab oder Probst Christoff	1555	1552
Schwentz Jacob		1555
Seraffin Georg	1546, 1549	1544, 1545, 1547, 1548, 1550
Siebenburg Nikolasch		1520
Sigler Johannes/Hanns/		1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550
Struff / Sturzer/ Hanns		1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1552

Archontológia

Suesmundt/Andreas		1555
Simpell Mathes		1555
Syxtt/Sixt Baltasar/ Waltasar		1552, 1555
Tischler/Tyschler Lorenz/Lorencz/Laurentz Kirchvater	1537	1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1552
Trepaczko Hanns		1542, 1543, 1544, 1545, 1546
Tyschler Lenhard		1518
Walach Lenhardt /Lenhard/Lenhardus		1519, 1520, 1521, 1522, 1524
Werner Hanns		1547, 1548, 1549, 1550
Zander Georg		1532